

Правове регулювання обороту стейблкоїнів: досвід Канади

Кулик Олег Ігорович¹

Опубліковано	Секція	УДК
23.01.2025	Право	346.7

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14723438>

Анотація. Дослідження присвячене аналізу досвіду Канади у правовому регулюванні обороту стейблкоїнів. Актуальність статті пояснюється усталеною в Канаді системою правового регулювання їх обороту, що може бути проаналізована на предмет виявлення позитивного досвіду, вартого запозичення в Україні.

Дослідженням виявлено, що правове регулювання обороту стейблкоїнів в Канаді здійснюється через застосування до них законодавства про цінні папери, податкового законодавства, законодавства про боротьбу з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму. При цьому особливості правового регулювання стейблкоїнів у Канаді проявляються в підвищених вимогах з боку Канадських адміністраторів цінних паперів (Canadian Securities Administrators, CSA) до емітентів стейблкоїнів, на кшталт таких, що висувуються до емітентів цінних паперів, щодо зобов'язання підтримувати відповідний резерв активів у кваліфікованого зберігача, який зберігається на користь власника віртуального активу, а також зобов'язання в оприлюдненні певної інформації, зокрема про наявність резервування.

Автором зроблено висновок, що корисним для України досвідом може бути запровадження в Законі України «Про віртуальні активи» зобов'язань емітенту стейблкоїну (забезпеченого віртуального активу) щодо підтримання обов'язкового резерву активів, яким віртуальні активи забезпечені (до прикладу грошових коштів на спеціальному депозитному рахунку, якщо віртуальні активи забезпечуються фіатними валютами). У статті також зроблено висновок про доцільність зобов'язати постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів оприлюднювати актуальну інформацію про наявність у емітентів відповідних стейблкоїнів резервів активів, якими ці стейблкоїни забезпечені.

Ключові слова: віртуальні активи, ринок віртуальних активів, криптовалюта, стейблкоїн, постачальник послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів.

Legal regulation of stablecoin turnover: Canadian experience

Annotation. The study focuses on Canada's experience in the legal regulation of stablecoin circulation. The relevance of the study is explained by the well-established system of legal regulation of their circulation in Canada, which can be analyzed to identify positive experience worth adopting in Ukraine. The purpose of the article is to develop proposals for

---

¹ кандидат юридичних наук, докторант, Державна установа «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1195-9869>.

improving the legal regulation of stablecoin turnover in Ukraine by analyzing and identifying relevant positive experience of Canada.

The study found that the legal regulation of stablecoins in Canada is carried out through the application of securities legislation, tax legislation, legislation on combating money laundering and terrorist financing. At the same time, the peculiarities of legal regulation of stablecoins in Canada are manifested in the increased requirements of the Canadian Securities Administrators (CSA) to issuers of stablecoins, similar to issuers of securities, regarding the obligation to maintain an appropriate reserve of assets with a qualified custodian, which is held for the benefit of the owner of the virtual asset, as well as the obligation to disclose certain information, in particular, the availability of reserves.

A useful experience for Ukraine may be the introduction in the Law of Ukraine "On Virtual Assets" of obligations for the issuer of a stablecoin (a secured virtual asset) to maintain a mandatory reserve of assets with which virtual assets are secured (for example, funds in a special deposit account if virtual assets are secured by fiat currencies). The article also concludes that it is advisable to oblige providers of services related to the circulation of virtual assets to publish up-to-date information on the availability of reserves of assets that are backed by the issuers of the respective stablecoins.

Keywords: virtual assets, virtual asset market, cryptocurrency, stablecoin, provider of services related to the turnover of virtual assets.

Вступ

Частка стейблкоїнів серед інших віртуальних активів стрімко зростає та згідно з даними «The Block» у грудні 2024 року загальна пропозиція стейблкоїнів склала еквівалент близько 200 млрд доларів США [1]. Канада має здобутки у регулюванні ринку віртуальних активів, у тому числі стейблкоїнів. М. Понсфорд (Ponsford) зауважив, що Канада була першою юрисдикцією у світі, яка запровадила конкретні законодавчі заходи для регулювання біткоїна [2, с. 41]. Д. Т. Мортон (Morton) звернув увагу, що Канада, будучи першою країною в світі, яка прийняла податкове законодавство, що поширюється на віртуальні валюти, має найбільш цілісну і розвинену систему регулювання [3, с. 134]. О. Шматко та Ю. Літвінова привели приклад того, що Канада посідає друге місце у світі після США за кількістю біткоїн-банкоматів, що свідчить про високу популярність віртуальних активів в цій країні [4, с. 421]. Наведеним пояснюється доцільність аналізу позитивного досвіду Канади щодо регулювання обороту віртуальних активів, зокрема стейблкоїнів, та виявлення можливості запозичення найбільш актуальних напрацювань в Україні. Крім того Україна та Канада мають міцні соціальні зв'язки адже, як зазначила Дж. Гіндман (Hundman), канадське суспільство виявило безпрецедентний «гуманітарний націоналізм» відносно України і, зокрема, до переміщених українців, які приїхали до Канади після вторгнення РФ [5]. Чимала кількість громадян України безпосередньо взаємодіє з канадськими постачальниками послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, і з огляду на це питання виявлення окремого позитивного досвіду Канади та його адаптації в Україні набирає додаткової актуальності.

У Канаді відсутній спеціальний закон щодо регулювання обороту віртуальних активів, в тому числі стейблкоїнів. Між тим, наявність навіть найбільш досконалого законодавства ще не означає його високу ефективність, а тому сама по собі відсутність спеціального регулювання ринку віртуальних активів не є негативним фактором. Правову основу регулювання обороту віртуальних активів складають, насамперед, нормативні акти щодо регулювання цінних паперів та деривативів. Визначення критеріїв їх застосування до віртуальних активів покладається на регулятора – Канадських адміністраторів цінних паперів (Canadian Securities Administrators, CSA), які є головною організацією, що об'єднує канадські провінційні та територіальні

регулятори цінних паперів та опублікували низку роз'яснень щодо стейблкоїнів з метою адаптації до них існуючої нормативно-правової бази [6]. Крім того, окремі аспекти обороту стейблкоїнів охоплюються законодавством про оподаткування і про боротьбу з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму.

Питання, пов'язані з правовим регулюванням обороту стейблкоїнів піднімались у працях низки зарубіжних науковців. Зокрема Р. Клементс (Clements) безпосередньо аналізував регуляторний периметр стейблкоїнів у Канаді [7]. А. Кусума (Kusuma), Т. Негара (Negara) та Р. Сусмаянти (Susmayanti) [8] досліджували окремі аспекти оподаткування стейблкоїнів у Канаді. Предметом наукових розвідок Е.О. Оморуї (Omoyu) було правове регулювання віртуальних активів, в тому числі стейблкоїнів з канадської перспективи [9]. Проте відсутність досліджень щодо виявлення позитивного досвіду Канади в частині регулювання стейблкоїнів в українській науці вказує на необхідність подальших наукових досліджень у цьому напрямі.

Метою статті є розробка пропозицій щодо удосконалення правового регулювання обороту стейблкоїнів в Україні шляхом аналізу та виявлення відповідного позитивного досвіду Канади.

Результати

Звертаючись до досвіду Канади слід, насамперед, відмітити, що CSA не використовує термін «стейблкоїн». Б. Гева (Geva) та М. Мурай (Muraj) пояснюють це тим, що ці віртуальні активи за певних умов також можуть зазнавати волатильності. Натомість, CSA вважає за краще їх характеризувати як «криптоактиви, прив'язані до вартості» (Value-Referenced Crypto-Asset, VRCA) [10, с. 136]. Близьке за змістом позначення використовується і у Європейському Союзі. Н.С. Хатнюк та Н.Б. Побіянська підсумували що за регламентом MiCA (The Markets in Crypto-Assets Regulation) токени, пов'язані з активами (Asset-referenced token) – це стейблкоїни, які мають на меті підтримувати стабільну вартість шляхом посилання на будь-яке значення, право чи клас активів або їх комбінацію, включаючи одну чи більше офіційних валют [11, с. 163]. В Україні Закон України «Про віртуальні активи» оперує терміном «забезпечений віртуальний актив», і ще називаючи при цьому емітований резидентом України забезпечений віртуальний актив, що забезпечений валютними цінностями, цінним папером або деривативним фінансовим інструментом, - фінансовим віртуальним активом (ч. 6 ст. 4 Закону України «Про віртуальні активи»).

Хоч CSA застосовує до стейблкоїнів термін «криптоактиви, прив'язані до вартості», сам термін «стейблкоїн» продовжує широко використовуватись як серед практиків, так і на державному рівні в Канаді [12, с. 1], а тому в межах цього дослідження, для уникнення термінологічної плутанини, видається можливим використовувати термін «стейблкоїн» як такий, що використовується технічними фахівцями та узагальнюючий для всіх видів забезпечених віртуальних активів.

Стейблкоїни завдячують своїй появі значній волатильності окремих криптовалют, зокрема біткоїну. Серед технічних спеціалістів наразі не вироблено загальноприйнятого визначення стейблкоїну. Е. Россі (Rossi) дійшов висновку, що потреба у впровадженні послуг кредитування спричинила появу окремого класу криптовалют, які зазвичай об'єднують під загальним терміном стейблкоїни або токени, прив'язані до активів [13, с. 14]. Фахівці Європейського центрального банку Д. Буллман (Bullmann), Й. Клемм (Klemm) та А. Пінна (Pinna) запропонували визначення стейблкоїну як цифрової одиниці вартості, яка не є формою будь-якої конкретної валюти, але покладається на набір стабілізаційних інструментів, що повинні мінімізувати коливання його ціни в еквіваленті такої валюти [14, с. 9]. Кричевська Т.О. підсумувала, що стейблкоїни являють собою інструменти стабілізації вартості віртуальних активів, в тому числі через зв'язок з активами реального світу [15, с. 43]. В. С. Погрібна вважає, що стейблкоїни є гібридним

різновидом віртуальних (цифрових) активів, в якому поєднуються механізми прямого вартісного обміну та управління фінансовими транзакціями без участі посередників з централізованими емісійними механізмами і використанням різних методів забезпечення цінової стабільності фінансових активів [16, с. 39]. В.К. Савчук та співавтори особливістю стейблкоїну виділяють його властивість бути цифровим відображенням фіатних грошей, що ускладнює їх розмежування із електронними грошима для цілей обліку і аналізу та правового регулювання [17, с. 41]. А.А. Кудь одним із відомих прикладів стейблкоїну називає Tether (USDT), вартість якого забезпечується доларами США, що зберігаються на рахунках компанії «Tether Limited», яка його створила [18, с. 17].

З наведеного можемо підсумувати, що вартість стейблкоїну забезпечується прив'язкою до іншого активу, найчастіше фіатної валюти, для того, щоб знівелювати (або, принаймні, зменшити) коливання вартості самого стейблкоїну.

Висновки фахівців Банку Канади свідчать про те, що певні механізми використання стейблкоїнів, подібні до роздрібних платежів, не обов'язково замінюють, а можуть доповнювати набір традиційних платіжних інструментів, які наразі доступні кінцевим користувачам роздрібної торгівлі [12, с. 1]. Саме такий підхід використовується на урядовому рівні в Канаді – віртуальні активи вписуються у вже існуючі регулювання та класифікуються як вже відомі типи активів. Відповідно, чинне канадське законодавство застосовується до стейблкоїнів залежно від природи самого віртуального активу.

Видається доцільним розпочати з законодавства про цінні папери. Так, кожна провінція і територія в Канаді має свій власний регуляторний орган з цінних паперів і свій власний набір законів, підзаконних нормативних актів, правил і політик. 13 провінційних і територіальних регуляторів цінних паперів працюють разом, щоб гармонізувати регулювання по всій країні за допомогою правил, відомих як «національні інструменти» [19]. Для узгодженості регулювання в провінціях та координації місцевих регуляторів функціонує уже згаданий вище орган – CSA [20, с. 3].

CSA застосовує до стейблкоїнів критерії відповідності віртуальних активів цінним паперам, так званий «Howey test» у інтерпретації Верховного Суду Канади. У справі «Pacific Coast Coin Exchange v. Ontario Securities Commission» Верховний Суд Канади дійшов висновку, що інтерпретаційні тести для визначення «цінного паперу», таких як «інвестиційний контракт», повинні проводитися із застосуванням цілеспрямованого підходу, що передбачає превалювання змісту над формою, з урахуванням основних економічних реалій та політичних цілей законодавства про цінні папери [21]. Е.О. Оморуї (Omoryu) підсумував, що CSA тлумачить вищезгадане судове рішення таким чином, що певні віртуальні активи можуть вважатися цінними паперами в Канаді [9, с. 36]. Тому кожен стейблкоїн має оцінюватись відповідно його природі.

CSA попереджають, що стейблкоїни - це віртуальні активи, які призначені для підтримки стабільної вартості в часі шляхом прив'язки до вартості фіатної валюти або будь-якої іншої вартості, права чи їхньої комбінації. Стейблкоїни включають віртуальні активи, забезпечені фіатною валютою, які прагнуть відтворити вартість однієї фіатної валюти шляхом створення емітентом відповідного резерву активів, деномінованих у фіатній валюті [22].

Р. Клементс (Clements) наголошує, що по-перше, стейблкоїни можуть бути цінними паперами, інвестиційними коштами або деривативами, виходячи з законодавчих визначень та судової практики, а по-друге, він оцінив, що існує кілька «прогалин», які виникають, якщо стейблкоїни регулювати виключно законодавством про цінні папери. Учений також зауважив, що кваліфікація і регулювання стейблкоїнів як цінних паперів може також перешкоджати їхній корисності як глобального механізму грошових переказів, оскільки передача цінних паперів породжує міжнародні складнощі [7, с. 28-29].

5 жовтня 2023 р. CSA опублікували роз'яснення «Staff Notice 21-333», де викладено положення та умови, на яких CSA надасть згоду зареєстрованим постачальникам послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів продовжувати дозволяти своїм клієнтам купувати, депонувати або укладати криптовалютні контракти на купівлю або депонування стейблкоїнів. Наведене включає, серед іншого, такі основні положення:

1) емітент стейблкоїну (віртуального активу з прив'язкою до вартості) повинен підтримувати відповідний резерв активів у кваліфікованого зберігача, який зберігається на користь власника віртуального активу;

2) емітент стейблкоїну (віртуального активу з прив'язкою до вартості) та платформи для торгівлі віртуальними активами, які їх пропонують, повинні оприлюднити певну інформацію, пов'язану з управлінням, операціями та резервуванням активів [23].

Регуляторні вимоги CSA щодо підтримання резерву видаються корисними для запозичення в Україні, адже Законом України «Про віртуальні активи» встановлюються досить суворі вимоги до обороту забезпечених віртуальних активів. Згідно з українським законодавством під забезпеченням віртуального активу розуміється посвідчення ним майнових прав, тобто підтвердження права власника забезпеченого віртуального активу вимагати об'єкт забезпечення. (ч. 4 ст. 4 Закону України «Про віртуальні активи»). Тому корисним для впровадження є іноземний досвід в частині зобов'язань емітенту стейблкоїну щодо підтримання обов'язкового резерву активів, яким віртуальні активи забезпечені (до прикладу грошових коштів на спеціальному депозитному рахунку, якщо віртуальні активи забезпечуються фіатними валютами). Обов'язкове резервування в Україні давно використовується у банківській системі як виокремлення частини активів банку для забезпечення його гарантованої ліквідності та є інструментом грошово-кредитної політики для регулювання ліквідності банківської системи, регулювання емісії кредитних грошей банками тощо [24, с. 46]. Послідовним в такому разі видається і зобов'язання постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів оприлюднювати актуальну інформацію про наявність у емітентів відповідних стейблкоїнів резервів активів, якими ці стейблкоїни забезпечені.

Повертаючись до канадського регулювання слід згадати також і про поширення на стейблкоїни податкового законодавства. Податковий орган Канади – Канадська податкова агенція (Canada Revenue Agency, CRA), кваліфікує віртуальні активи товарами, на які поширюються правила оподаткування податком на прибуток [8, с. 558]. В опублікованій CRA інформації міститься твердження про підпадання віртуальних активів, у тому числі і стейблкоїнів, під Закону про акцизний податок (Excise Tax Act). Крім того, згідно з опублікованою інформацією важливо встановити, чи призвели операції з віртуальними активами до отримання доходу або приросту капіталу, оскільки це визначення призведе до різних результатів оподаткування податком на прибуток [25]. Це свідчить про можливість поширення на стейблкоїни також Закону про податок на прибуток (Income Tax Act).

До того ж, оборот стейблкоїнів підпадає під дію канадського Закону про боротьбу з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму (Proceeds of Crime (Money Laundering) and Terrorist Financing Act) [26]. Закон вимагає, щоб постачальники послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів реєструвалися у Financial Transactions and Reports Analysis Centre of Canada (FINTRAC) як підприємства з надання грошових послуг. Існують суворі зобов'язання щодо знання свого клієнта (KYC) та звітності.

На цей час ані податкове законодавство Канади, ані її законодавство про боротьбу з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму не встановлюють особливостей обороту стейблкоїнів відносно інших віртуальних активів, а тому особливості правового регулювання їх обороту в Канаді проявляються саме в

застосуванні до них з боку CSA правил, релевантних для регулювання обороту цінних паперів.

Висновки

Таким чином, правове регулювання обороту стейблкоїнів в Канаді здійснюється через застосування до них законодавства про цінні папери, податкового законодавства, законодавства про боротьбу з відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму. При цьому особливості правового регулювання стейблкоїнів у Канаді проявляються в підвищених вимогах з боку Канадських адміністраторів цінних паперів (Canadian Securities Administrators, CSA) до емітентів стейблкоїнів, на кшталт таких, що висуваються до емітентів цінних паперів, щодо зобов'язання підтримувати відповідний резерв активів у кваліфікованого зберігача, який зберігається на користь власника віртуального активу, а також зобов'язання в оприлюдненні певної інформації, зокрема про наявність резервування.

Корисним для України досвідом може бути запровадження в Законі України «Про віртуальні активи» зобов'язань емітенту стейблкоїну (забезпеченого віртуального активу) щодо підтримання обов'язкового резерву активів, яким віртуальні активи забезпечені (до прикладу грошових коштів на спеціальному депозитному рахунку, якщо віртуальні активи забезпечуються фіатними валютами). Так само доцільно зобов'язати постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів оприлюднювати актуальну інформацію про наявність у емітентів відповідних стейблкоїнів резервів активів, якими ці стейблкоїни забезпечені.

Список використаних джерел

1. The Block. Stablecoins. URL: <https://www.theblock.co/data/stablecoins/usd-pegged> (дата звернення: 07.01.2025).
2. Ponsford M. A Comparative Analysis of Bitcoin and Other Decentralised Virtual Currencies: Legal Regulation in the People's Republic of China, Canada, and the United States. *Hong Kong Journal of Legal Studies*. 2015. Vol. 9 DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2554186>
3. Morton D. T. The Future of Cryptocurrency: An Unregulated Instrument in an Increasingly Regulated Global Economy. *Loyola University Chicago International Law Review*. 2020. Vol. 16. Issue. 1 P. 129-143. URL: <https://lawecommons.luc.edu/lucilr/vol16/iss1/8>.
4. Shmatko O, Litvinova Yu. Blockchain as the basis of the digital economy. World experience of cryptocurrency financial regulation. Sustainable development under the conditions of European integration: collective monograph / [editorial board Darko Bele, Lidija Weis, Nevenka Maher]. Ljubljana: VŠPV, Visoka šola za poslovne vede. Ljubljana School of Business, 2019. P. 415-426. URL: <https://d-nb.info/1190246724/34#page=416>.
5. Hyndman J. The Russian invasion of Ukraine and humanitarian nationalism in Canada. *Canadian Foreign Policy Journal*. 2023. Vol. 30(1), P. 93-113. DOI: <https://doi.org/10.1080/11926422.2023.2219786>.
6. d'Anglejan-Chatillon A., Grewal R., Lévesque E., Lapointe A. Blockchain & Cryptocurrency Laws and Regulations 2025 – Canada. *Global Legal Insights*. URL: <https://www.globallegalinsights.com/practice-areas/blockchain-cryptocurrency-laws-and-regulations/canada/> (дата звернення: 07.01.2025).
7. Clements R. Defining the Regulatory Perimeter for Stablecoins in Canada. 66 *C.B.L.J.* 201. 2022. DOI: , <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4134010>.
8. Kusuma A., Negara T. Susmayanti R. Legal Framework for Regulation of Income Tax on Cryptocurrency Transactions Based on the Principle of Justice: Comparative Legal Study with Canada. *International Journal of Environmental, Sustainability, and Social Science*. 2022. Vol. 3 No. 3. P. 556-563. DOI: <https://doi.org/10.38142/ijess.v3i3.241>.

9. Omoruyi E.O. Regulating the use of crypto-assets as collateral in secured transactions: U.S. and Canadian perspectives: Master of laws Thesis / University of Saskatchewan. 2023. 131 p. URL: <https://harvest.usask.ca/server/api/core/bitstreams/102e34e4-4a10-4ec1-b69d-24f6d0a21b56/content>.
10. Geva B., Muraj M. The Digitization of Money: Stablecoins and CBDC. *Banking & Finance Law Review*. 2024. Vol 40. No. 1. P. 115-141. URL: https://digitalcommons.osgoode.yorku.ca/cgi/viewcontent.cgi?article=4137&context=scholarly_works.
11. Хатнюк Н.С., Побіянська Н.Б. Роль класифікації віртуальних активів у цивільному обороті: Європейський досвід. *Європейські перспективи*. 2023. № 1. С. 158-165. DOI: <http://doi.org/10.32782/EP.2023.1.24>
12. Ho A., Darbha S. Gorelkina Yu., Garcia A. The Relative Benefits and Risks of Stablecoins as a Means of Payment: A Case Study Perspective. *Bank of Canada Staff Discussion Paper/ Banque du Canada Document d'analyse du personnel*. 2022. No. 21. URL: https://publications.gc.ca/collections/collection_2023/banque-bank-canada/FB3-6-2022-21-eng.pdf
13. Rossi E. Stablecoins in Three Dimensions: Foundations of Value in the Crypto-economy. 2022. DOI: <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4123691>.
14. Bullmann D., Klemm J., Pinna A. In search for stability in crypto-assets: are stablecoins the solution? *European Central Bank Occasional Paper Series*. 2019. No. 230. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/scrops/ecb.op230~d57946be3b.en.pdf> (дата звернення: 07.01.2025).
15. Кричевська Т.О. Криптовалюти: легалізація та соціально-економічні трансформації. *Економічні перспективи підприємництва: виклики воєнного часу та повоєнної відбудови [Електронне видання]* : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ірпінь, 31 травня 2024 р. – Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. 628 с. С. 42-46. URL: https://dpu.edu.ua/images/Documents/NAUKA/Naukovi%20vidanna/Konferencii/E/Ekonomichni%20perspektivi%20pidpriemnictva_vikliki%20voennogo%20casu%20ta%20povoennoi%20vidbudovi.pdf#page=43.
16. Погрібна В.С. Стейблкоїн – інноваційна стабільність у криптовалюти. *Євроінтеграційний вектор економічного зростання України: зб. матеріалів студентської наук.-практ. Інтернет-конф.[Електронний ресурс]*, 21 листопада 2024 р., м. Київ. – Київ: КНЕУ, 2024. – 198 с. С. 32-40. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/conference_MEiM_21/11/2024/24-5877_gotova.pdf#page=32.
17. Савчук Т., Собченко Т., Бойченко В. Віртуальні активи – пізнання сутності, облікове відображення, аналітична активи – пізнання сутності, облікове відображення, аналітична оцінка. *Економіка і управління бізнесом*. 2023. Vol. 14. No 1. С. 38–54. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/1742026>. DOI: [http://doi.org/10.31548/economics14\(1\).2023.003](http://doi.org/10.31548/economics14(1).2023.003).
18. Кудь А. А. Комплексна класифікація віртуальних активів. Харків: ХОГОКЗ, 2021. 34 с. (Препринт / Науково-дослідний інститут ХОГОКЗ). URL: <https://www.blockchainukraine.org/wp-content/uploads/2021/10/kompleksna-klasifikacziya-virtualnikh-aktiviv.pdf>. DOI: <https://doi.org/10.26697/Preprint.Kud.A.1.2021>.
19. Kraeker B., Ritchie K. *Guide to Doing Business in Canada: Securities law & corporate governance*. *Gowling WLG*. 2024. URL: <https://gowlingwlg.com/en/insights-resources/guides/2023/doing-business-in-canada-securities-law> (дата звернення: 07.01.2025).

20. Suret J.-M., Carpentier C. Securities Regulation in Canada. CIRANO - Scientific Publications 2003RP-12. 2023. URL: <https://ssrn.com/abstract=1505002>.
21. Pacific Coast Coin Exchange v Ontario Securities Commission [1978] 2 SCR 112. Supreme Court of Canada. URL: <https://decisions.scc-csc.ca/scc-csc/scc-csc/en/item/4380/index.do> (дата звернення: 07.01.2025).
22. Canadian Securities Administrators. Canadian securities regulators provide update on interim approach to value-referenced crypto assets. 2024. URL: <https://www.securities-administrators.ca/news/canadian-securities-regulators-provide-update-on-interim-approach-to-value-referenced-crypto-assets/> (дата звернення: 07.01.2025).
23. Canadian Securities Administrators. CSA Staff Notice 21-333. Crypto Asset Trading Platforms: Terms and Conditions for Trading Value-Referenced Crypto Assets with Clients. URL: https://www.osc.ca/sites/default/files/2023-10/csa_20231005_21-333_crypto-platforms-vrca.pdf (дата звернення: 07.01.2025).
24. Бойко Д.І., Коковіхіна О.О. Використання норм обов'язкових резервів у грошово-кредитній політиці України. Економічний часопис XXI. 2011. № 3-4. С. 45-47. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/18867/1/Boyko.pdf>
25. Canada Revenue Agency. Information for crypto-asset users and tax professionals. 2023. URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/digital-currency/cryptocurrency-guide.html> (дата звернення: 07.01.2025).
26. Canada Revenue Agency. Crypto Assets Risk Indicators for Financial Institutions. 2024. URL: <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/cra-international-collaboration-combat-tax-evasion-joint-chiefs-global-tax-enforcement/crypto-assets-risk-indicators-for-financial-institutions.html> (дата звернення: 07.01.2025).